

vergat, ervoer ik dat terstond als een voorzien onvermijdelijk gebeuren. Luchtig had ik mijzelf de waarheid verheeld, zeer goed wetend dat ik het deed. . . . Zoodra ik mij verschrikt uit zijn armen had losgerukt brak zijn overmoed. O, God, nu had hij zich toch niet kunnen beheerschen — nu zou ik van hem weggaan, en dan was hem al het geluk van zijn leven ontnomen. . . . Hij verborg zijn gezicht in zijn handen en snikte — en voordat ik zelf wist wat ik gewild had was ik op hem toegetreden en had hem, mijn hand leggend op zijn schouder, met zachte stem beloofd dat ik niet van hem weggaan zou. Hij keek snel op en zag mij aan met een gelukkigen glimlach — greep dan de hand die op zijn schouder lag en kuste die. . . .

Inderdaad, zei ik dien avond alleen op mijn kamer tegen mijzelf, waarom zou ik, naar wie overigens op de heele wereld niemand verlangde, heengaan van een arm ziek mensch die al zijn geluk vond in mijn bijzijn? Was het niet zelfs plicht om te blijven? meer dan om strikt correct te handelen? Dat ik óók bleef verleid door de geboden liefde bracht ik voor mijzelf niet onder woorden. Aan het feit dat hij getrouwd was schonk ik in 't geheel geen aandacht: van die uit overleg gesloten verbintenis, die mogelijk zelfs geen heeten mocht, ging voor mij geenerlei wijding uit.

Die wonderlijke eenige zomer in mijn leven. . . . Nu ik sinds zooveel jaren stil op den achtergrond leef als een geëxploiteerde niet getelde oude vrijster komt het mij soms ineens zoo verbazingwekkend onwezenlijk voor dat ik, werkelijk ik, eenmaal een diepe, volledige, gansch vervullende passie heb gewekt. Ik hoorde in de werkelijkheid warmer, gloeiender, inniger liefdewoorden dan ik ooit in heimelijke zoete illusies had gedroomd. Met zijn heele zijn, ieder uur van zijn dagen aanbad hij mij. . . . mijn meegevoel, mijn liefde. . . . den onuitputtelijken rijkdom van mijn gemoed. . . . In zijn waan hield hij mij voor mooi. . . .

Ik gaf hem, nu ik wist, een meer tegemoetkomende, teederder vriendschap dan tevoren. Wanneer ik uit was gegaan haastte ik mij soms met terugkomen, omdat ik wist hoe vurig hij naar mij verlangde, en hoe verrukt-blij hij placht te zijn als ik vroeger dan hij verwacht had weer voor hem stond. Een enkele maal schonk ik hem als terloops een klein aandenken: een bloem, een portret — ik wist zelf zoo goed de onschatbare waarde van zulke nietigheden. . . . En hoe koesteren nu mijn oogen, mijn handen, mijn herinneringen de enkele sieraden, welke ik toen met een zekere genadigheid van hem aanvaardde. . . . de eenige liefdeblijken die ik ooit in mijn leven ontvangen heb. . . .

Hoewel ik hem had gezegd dat ik zijn liefde niet beantwoordde, kon hij toch niet nalaten om mijn voorkomendheid gunstig voor zich uit te leggen, zich te verbeelden dat ik langzamerhand wederkeerig liefde voor hem gevoelen ging. Ik deed maar weinig moeite om hem zijn illusies te ontnemen. Hij kon immers toch nooit ernstig plannen voor een nieuw leven beramen — hoogstens nog een paar jaar zou zijn hartkwaal hem gunnen. . . . Ik liet hem begaan, als hij ging becijferen hoeveel inkomen hem zou overblijven wanneer hij aan zijn vrouw een jaarlijksche toelage uitkeeren moest — als hij zich luchtkasteelen bouwde over de toekomst — met mij. . . . Wij scheelden nog geen volle twintig jaar — genoeg huwelijken waar man en vrouw zooveel of nog meer in leeftijd verschilden. En met zijn gezondheid zou het stellig weer heelemaal in orde komen, o, zeker — hij was al zooveel beter geworden alleen door het geluk van mijn tegenwoordigheid. Inderdaad scheen het soms of hij vooruitging.

Dikwijls betreurde ik het, dat wij niet meer met elkaar konden omgaan als een paar elkander in alles verstaande, voor altijd verknochte vrienden. Ze waren mij zoo lief geworden, de schemeruurtjes van vertrouwelijk samenzijn, in de sfeer van volkomen wederzijdsch begripen — wanneer